



Consell Tributari
Palau Foronda
Rda. Sant Pau, 43-45, 1r.
08015 Barcelona
Telèfon 93 402 78 15
conselltributari@bcn.cat

Expedient: 396/23

Expedient de gestió: 2022RCAL...

Número de registre: 2021/...

Números de registre acumulats: 2022/..., 2022/..., 2022/..., 2023/... i 2022/...

Recurrent: MEKM

Tribut: Impost sobre béns immobles

Data de presentació dels recursos: 15/12/2021, 10/10/2022, 29/12/2022 i 23/3/2023

El Consell Tributari, reunit en sessió de 25 de setembre de 2024, coneixent dels recursos presentats per MEKM, i després d'haver escoltat el director jurídic de l'Institut Municipal d'Hisenda (IMH) en sessió informativa celebrada amb caràcter previ, ha estudiat la proposta elaborada pel ponent designat a aquest efecte, adoptant el següent acord:

ANTECEDENTS DE FET

1.- A la data referenciada a l'encapçalament, l'interessat interposa recurs d'alçada contra els actes que es detallen a continuació:

Acte impugnat / Rebut	Detall: Concepte	Identificador / Adreça Objecte	Import €	Període/Data
padró CT2021...	IMPOST BÉNS IMMOBLES	...	120,16	01/10/2021 - 31/12/2021
Agrupació de deute (actualment rebut) ET2022...	IMPOST BÉNS IMMOBLES	...	124,91	01/04/2022 - 30/06/2022
Agrupació de deute (actualment rebut) ET2022...	IMPOST BÉNS IMMOBLES	...	124,91	01/07/2022 - 30/09/2022
Agrupació de deute (actualment rebut) ET2023...	IMPOST BÉNS IMMOBLES	...	124,87	01/10/2022 - 31/12/2022

2.- La persona interessada al·lega que no li correspon pagar l'impost sobre béns immobles a partir de l'exercici 2018, de la finca situada a ..., ja que aquest immoble està pendent d'una expropiació per part de l'Ajuntament de Barcelona.

3.- De la documentació incorporada a l'expedient, els antecedents del mateix i l'informe de l'Institut Municipal d'Hisenda es desprèn la relació de fets següent:

- D'acord amb la Modificació Puntual del Pla General Metropolità a l'àmbit del barri del Carmel i entorns de Barcelona, aprovat definitivament l'1 de juny de 2010 i publicat al DOGC el 20 de setembre de 2010, l'immoble situat a ... està qualificat de zona de transformació per a habitatge protegit de real·lotjament (clau 18c-r) i, ja des del Pla General Metropolità de 1976, de sistema de xarxa viària bàsica (clau 5). Està inclosa al polígon 13 del Sector 13 "Conca de Tremp-Passarell", i s'executarà mitjançant el sistema d'expropiació.

- La certificació emesa per la Direcció General del Cadastre el 29/11/2023 acredita que l'immoble de referència és titularitat de la recurrent, la Sra. MEKM.

- En data 03.12.2021, es notifica col·lectivament mitjançant edictes la liquidació de l'impost sobre béns immobles amb número de rebut CT2021..., per un import de 120,16 euros, relatiu a la quarta fracció de la quota tributària de l'impost de referència. El rebut està domiciliat.

- En data 15.12.2021, la persona interessada interposa recurs d'alçada amb número d'expedient 2021/..., contra la liquidació anterior.

- En data 25.01.2022, la persona interessada presenta escrit amb número d'expedient 2022/..., sol·licitant la devolució dels rebuts de l'impost sobre béns immobles dels exercicis 2018, 2019, 2020 i 2021, corresponents a l'immoble de referència.

En data 24.02.2022, la persona interessada presenta escrit amb número d'expedient 2022/..., sol·licitant novament la devolució dels rebuts de l'impost sobre béns immobles dels exercicis 2018, 2019, 2020 i 2021, corresponents a l'immoble de referència.



Consell Tributari
Palau Foronda
Rda. Sant Pau, 43-45, 1r.
08015 Barcelona
Telèfon 93 402 78 15
conselltributari@bcn.cat

En data 25.05.2022 la persona interessada presenta escrit amb número d'expedient 2022/..., reiterant les al·legacions formulades a la sol·licitud anterior.

- En data 08.09.2022 es notifica a la persona interessada provisió de constrenyiment amb número de rebut ET2022... girada per falta de pagament en període voluntari de la liquidació amb número de rebut CT2022..., corresponent a l'exercici 2022 (període del 01.04.2022-30.06.2022).

En data 10.10.2022 la persona interessada interposa recurs d'alçada amb número d'expedient 2022/..., contra la provisió de constrenyiment anterior.

- En data 14.12.2022 es notifica a la persona interessada provisió de constrenyiment amb número de rebut ET2022... girada per falta de pagament en període voluntari de la liquidació amb número de rebut CT2022..., corresponent a l'exercici 2022 (període del 01.07.2022-30.09.2022).

En data 29.12.2022, la persona interessada interposa recurs d'alçada amb número d'expedient 2022/..., contra la provisió de constrenyiment anterior.

- En data 23.02.2023 es notifica a la persona interessada provisió de constrenyiment amb número de rebut ET2023... girada per falta de pagament en període voluntari de la liquidació amb número de rebut CT2022..., corresponent a l'exercici 2022 (període del 01.10.2022-31.12.2022).

- En data 22.03.2023, la persona interessada interposa recurs amb número d'expedient 2023/..., contra la provisió de constrenyiment anterior.

- En data 25 de juliol de 2024, a petició del Consell Tributari, la Direcció de Serveis de Gestió Urbanística de l'Ajuntament de Barcelona emet informe en el qual literalment diu:

“INFORME

I.- En data 9 de juliol de 2019, la Sra. MEKM, titular de 2/3 de la finca, va presentar advertiment del propòsit d'iniciar expedient d'expropiació per ministeri de la llei conforme a l'art. 114 del text refós de la Llei d'urbanisme de Catalunya (TRLLUC) sobre la finca

Aquesta finca està qualificada de Transformació per a habitatge protegit de reallotjament (clau 18c-r), per la Modificació del Pla General Metropolità en l'àmbit del barri del Carmel i entorns (MPGM Carmel), aprovada definitivament l'1 de juny de 2010 i publicada al DOGC el 20 de setembre de 2010 i de xarxa viària (vial) pel Pla General Metropolità, aprovat definitivament el 14 de juliol de 1976. Està inclosa dins del subsector 13a de la MPGM Carmel a executar per expropiació.

Segons Cadastre es una parcel·la sense construccions de 408 m2. D'acord amb la realitat física, la finca està urbanitzada i integrada dins de la xarxa viària. Disposa d'unes escales que connecten el carrer de la Conca de Tremp amb el carrer de l'Alcalde de Zalamea del barri del Carmel. No és té coneixement des quan està urbanitzada, però segons s'aprecia a la següent fotografia, les escales consten al menys des de juny de 2008 (primer any del qual es pot fer consulta d'imatges pel Google Maps).

(INCLOU FOTOGRAFIA)

En data 8 de juliol de 2021 es va demanar informe a la Direcció de Patrimoni perquè confirmés si l'Ajuntament de Barcelona tenia títol que justificqués l'adquisició de la finca. La resposta va ser negativa, segons Informe de data 3 d'agost de 2021 emès per la Direcció de Patrimoni de l'Ajuntament de Barcelona i que s'acompanya al present informe.

Segons converses informals mantingudes amb la Sra. MEKM, en una data no concretada en el temps, la seva mare va acordar verbalment amb l'Ajuntament de Barcelona cedir la finca gratuïtament per a urbanitzar-la a canvi de que s'iniciés l'expropiació a continuació. No consta per escrit aquest acord.



Consell Tributari
Palau Foronda
Rda. Sant Pau, 43-45, 1r.
08015 Barcelona
Telèfon 93 402 78 15
conselltributari@bcn.cat

II.- Dos anys més tard des de la presentació de l'advertiment de l'art. 114 del TRLLUC, el 16 de desembre de 2021, la propietat va presentar full d'apreuament particular per import d'1.469.395,47 €, inclòs el 5% del premi d'afecció. Atès que es va considerar que no es podia acceptar la valoració aportada per la propietat, per no ajustar-se als criteris de valoració vigents, es va procedir a redactar el full d'apreuament municipal.

[...]

V.- En data 17 de juliol de 2024 la Sra. MEKM (titular de 2/3) i el senyor AKM (titular d'1/3), han comparegut a les a les dependències de l'Institut Municipal d'Urbanisme, han signat l'Acta d'Expropiació, pagament i presa de possessió sobre la finca de referència, i han rebut com a pagament la quantitat fixada per resolució de la Segona Tinenta d'Alcaldessa en data 1 de juliol de 2022 (442.665,29 €), que es correspon amb el preu just no discutit per l'expropiació de la finca.

CONCLUSIONS

D'acord amb l'exposat, a data d'emissió del present informe, la finca del carrer ... és de propietat municipal en virtut d'Acta d'Expropiació, pagament i presa de possessió de data 17 de juliol de 2024, mitjançant la qual han formalitzat la seva transmissió.

No obstant l'anterior, i per motius aliens a aquest Departament i dels quals no consta justificació documental, la realitat física és que la finca amb anterioritat a la data de transmissió ja formava part del domini públic i no estava a disposició dels seus anteriors titulars, atès que està urbanitzada i és una via d'ús de la ciutadania des de fa temps”.

4.- L'Institut Municipal d'Hisenda proposa la desestimació del recurs.

FONAMENTS DE DRET

Primer.- D'acord amb els antecedents de fet descrits, es desprèn que els recursos d'alçada interposats han estat presentats en el termini d'un mes comptat des de l'endemà de la data de la notificació, segons el que exigeix l'article 46.1 de la Llei 1 /2006, del 13 de març, per la qual s'aprova el règim especial del municipi de Barcelona, i l'art. 14.2 c) del RD legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals, en relació amb l'art. 30.4 i 5 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Segon.- S'ha decidit acumular les instàncies, és a dir, el recurs d'alçada contra la liquidació i els recursos d'alçada posteriors contra les provisions de constrenyiment, d'acord amb el que disposa l'article 57 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, per guardar identitat substancial i en ser el mateix òrgan qui ha de tramitar i resoldre el procediment.

Respecte als recursos contra les provisions de constrenyiment ET2022..., ET2022... i ET2023..., de conformitat amb l'article 167.3 de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària (d'ara endavant, LGT), contra les provisions de constrenyiment únicament són admissibles els següents motius d'oposició:

- a) Extinció total del deute o prescripció del dret a exigir el pagament.
- b) Sol·licitud d'ajornament, fraccionament o compensació en període voluntari i altres causes de suspensió del procediment de recaptació.
- c) Manca de notificació de la liquidació.
- d) Anul·lació de la liquidació.
- e) Error o omissió en el contingut de la provisió de constrenyiment que impedeixi la identificació del deutor o del deute constrenyit.

En aquest cas, no hi concorre cap dels motius determinats per la Llei per impugnar la via de constrenyiment. No obstant això, la recurrent fonamenta la seva oposició contra la provisió de constrenyiment en la manca d'obligació tributària. En aquest sentit, tal com es



Consell Tributari
Palau Foronda
Rda. Sant Pau, 43-45, 1r.
08015 Barcelona
Telèfon 93 402 78 15
conselltributari@bcn.cat

pot llegir al fonament de dret primer del dictamen 69/11, del Consell Tributari, escau examinar la concurrència d'aquest pressupost:

"si bé els articles 167.3 i 170.3 de la vigent Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària, limiten -tal com ja feia l'article 138 de l'anterior Llei 230/1963, de 28 de desembre, general tributària- els motius d'oposició a la via de constrenyiment als supòsits que contemplen (extinció del deute; prescripció; ajornament, fraccionament o compensació en període voluntari; suspensió del procediment de recaptació; falta de notificació de la liquidació o de la provisió de constrenyiment; error o omissió en el contingut d'aquesta última que impedeixi la identificació del deutor o del deute constret; i incompliment de les normes reguladores de l'embargament), existeix una línia jurisprudencial, aplicada reiteradament per aquest Consell Tributari, que admet la procedència d'examinar en aquesta instància la concurrència dels pressupostos materials i jurídics de la via de constrenyiment, referint-se concretament, i sense perjudici de la necessitat d'examinar les circumstàncies que concorren en cada cas, a supòsits de nul·litat de ple dret de les liquidacions constretes i fins i tot alguns de la seva anul·labilitat, com són l'absència de fet imposable, l'aplicació de la via de constrenyiment a qui no té la condició de subjecte passiu, o la inexistència d'obligació tributària, els quals es considera que poden ser reconduïbles a alguns dels motius taxats previstos en els citats articles per guardar amb ells un fonament idèntic o concurrent. Així, entre altres, les sentències del Tribunal Suprem de 16 de maig de 1991 (RJ 1991\4178), 20 de juny de 1995 (RJ 1995\4711), 24 de març de 1997 (RJ 1997\2433), 25 d'abril de 1998 (RJ 1998\3052), 18 de juny de 1998 (RJ 1998\4515), 17 d'abril de 1999 (RJ 1999\3583) i 23 de març de 2002 (RJ 2002\3538)"

Així doncs, mantenint aquesta doctrina, correspon entrar a valorar-ne les al·legacions.

Tercer.- Per determinar si correspon a la persona interessada el pagament de les quotes de l'impost sobre béns immobles (IBI) de l'exercici 2018 i següents, hem de definir què és el fet imposable de l'IBI, quan es merita i qui era el subjecte passiu de l'impost en el moment

de la meritació, ja que això ens permetrà veure qui estava obligat a pagar les quotes d'IBI corresponents des de l'any 2018.

En primer lloc, i pel que fa al fet imposable, l'article 61.1 del Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals i l'article 2 de l'Ordenança municipal reguladora del tribut, estableixen que:

"constituye el hecho imponible del impuesto la titularidad de los siguientes derechos sobre los bienes inmuebles rústicos y urbanos y sobre los inmuebles de características especiales: (...) d) Del derecho de propiedad."

L'article 63.1 de la Llei reguladora d'hisendes locals (Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març), d'ara endavant TRLRHL, estableix que són subjectes passius, a títol de contribuent:

"las personas naturales y jurídicas y las entidades a que se refiere el art. 35.4 de la Ley 58/2003, de 17 de diciembre, general tributaria, que ostenten la titularidad del derecho que, en cada caso, sea constitutivo del hecho imponible de este impuesto."

Només cal determinar quan es genera l'obligació tributària. L'article 75 del TRLRHL i el precepte 11 de l'Ordenança fiscal reguladora de l'IBI estableixen que l'impost es meritirà el primer dia del període impositiu, coincidint el període impositiu amb l'any natural.

Un cop definits els elements essencials del tribut, s'ha de concretar si el recurrent era el titular del dret de propietat de l'immoble objecte del present procediment en el moment de la meritació de les quotes de l'impost qüestionades, és a dir, la quota del 2018 i següents.

De la documentació obrant a l'expedient es desprèn, per una banda, que la interessada per herència era titular del dret de propietat de l'immoble.

Quart.- No es discuteix que en aquest immoble hi ha construïda una escala oberta a l'ús públic, que està qualificada de vial i que forma part del sistema viari de la ciutat. Així ho afirma la interessada i així ho reconeix la Direcció de Serveis de Gestió Urbanística de l'Ajuntament de Barcelona al seu informe de 25 de juliol de 2024. Tots dos coincideixen, a



Consell Tributari
Palau Foronda
Rda. Sant Pau, 43-45, 1r.
08015 Barcelona
Telèfon 93 402 78 15
conselltributari@bcn.cat

més, que aquesta destinació pública es manté, com a mínim, des del mes de juny del 2008, i no descarten que fins i tot pogués ser molt més antiga.

Quant a això, consta a l'expedient l'escrit núm. 2015/..., registrat en data 21/05/2015, on la recurrent refereix que, davant de la impossibilitat d'arribar a un acord amb l'Ajuntament, l'any 1990 es va produir la cessió de l'immoble, per a la construcció d'unes escales, amb el compromís de compra per part de l'Ajuntament. I en aquest mateix sentit, l'informe emès per l'Ajuntament apunta sobre l'existència d'una conversa informal en què la recurrent s'havia pronunciat en termes semblants, si bé expressament assenyala que no consta per escrit aquest acord. Aquest informe conclou:

“D’acord amb l’exposat, a data d’emissió del present informe, la finca del carrer ... és de propietat municipal en virtut d’Acta d’Expropiació, pagament i presa de possessió de data 17 de juliol de 2024, mitjançant la qual han formalitzat la seva transmissió.

*No obstant l’anterior, i per motius aliens a aquest Departament i dels quals no consta justificació documental, **la realitat física és que la finca amb anterioritat a la data de transmissió ja formava part del domini públic i no estava a disposició dels seus anteriors titulars, atès que està urbanitzada i és una via d’ús de la ciutadania des de fa temps**”.*

L'art. 1r de la Llei d'expropiació forçosa defineix aquesta com:

*“cualquier forma de privación singular de la propiedad privada o de derechos o intereses patrimoniales legítimos, cualesquiera que fueren las personas o Entidades a que pertenezcan, acordada imperativamente, ya implique venta, permuta, censo, arrendamiento, ocupación temporal **o mera cesación de su ejercicio**”.*

L'Ajuntament entén que la finca del carrer ... és de propietat municipal en virtut d'acta d'expropiació, pagament i presa de possessió de data 17 de juliol de 2024, mitjançant la qual han formalitzat la transmissió de la propietat i, no obstant, alhora reconeix que la realitat física és que la finca amb anterioritat a la data de transmissió ja formava part del domini públic i no estava a disposició dels seus anteriors titulars, atès que està urbanitzada i és una via d'ús de la ciutadania des de fa temps. És evident que, per raons que a tots se'ns escapen, però que bé poguessin obeir a l'existència de tal acord no formalitzat, s'ha produït un desajust en el procediment expropiatori seguit atès que es va ocupar efectivament l'immoble desposseint el propietari del seu dret molts anys abans de formalitzar, en data 17/7/2024, l'acta d'expropiació, pagament i presa de possessió de l'immoble

En el cas que ens ocupa no hi ha cap dubte que, imperativament, el recurrent va cessar en l'exercici del seu dret amb la construcció al seu immoble i posada a disposició de la ciutadania de l'escala municipal i, per tant, va ser privat de fet del seu dret de propietat en els termes que refereix l'art. 1 "in fine" de la Llei d'expropiació forçosa.

Cinquè.- En el règim de l'expropiació forçosa la nostra tradició jurídica acostuma a diferenciar, en la transmissió de béns i drets, entre el títol i el mode, entenent que l'acta d'ocupació constitueix el títol que genera el vincle translàtic i els corresponents drets i obligacions relatius a la translació o transmissió intersubjectiva de l'immoble. Doncs bé, considera el Consell Tributari que la singularitat d'aquest cas, caracteritzat pel desajustament procedimental abans referit, obliga a analitzar-lo des d'una altra perspectiva que condueixi a una solució jurídica justa i conforme al principi de capacitat econòmica.

En aquest sentit, i en relació amb el contingut del dret de propietat el Tribunal Constitucional a la Sentència 37/1987, de 26 de març (ECLI:ES:TC:1987:37) ha assenyalat:

“... la determinación del contenido esencial de cualquier tipo de derecho subjetivo - y, por tanto, también de los derechos fundamentales de las personas- viene marcada en cada caso por el elenco de «facultades o posibilidades de actuación necesarias para que el derecho sea reconocible como perteneciente al tipo descrito y sin las cuales deja de pertenecer a ese tipo y tiene que pasar a quedar comprendido en otro, desnaturalizándose, por decirlo así. Todo ello referido al momento histórico de que



Consell Tributari
Palau Foronda
Rda. Sant Pau, 43-45, 1r.
08015 Barcelona
Telèfon 93 402 78 15
conselltributari@bcn.cat

en cada caso se trata y a las condiciones inherentes en las sociedades democráticas, cuando se trate de derechos constitucionales»”.

La construcció de les escales municipals sobre l'immoble del contribuent (que estan integrades a la xarxa viària municipal i, per tant, per definició legal, fora de tota possibilitat de comerç) va determinar l'ocupació efectiva de l'immoble per part de l'Ajuntament i, amb això, es va privar, desnaturalitzar o buidar de contingut el dret de propietat dels seus anteriors titulars, ja que de cap manera podien exercir qualsevol de les facultats o possibilitats d'actuació que defineixen el nucli essencial de tal dret i el fan reconeixible en haver quedat la finca fora del domini privat. Així ho reconeix a la part final de l'Informe de la Direcció de Serveis de Gestió Urbanística de l'Ajuntament de Barcelona de 25 de juliol de 2024 quan literalment conclou:

“No obstant l'anterior, i per motius aliens a aquest Departament i dels quals no consta justificació documental, la realitat física és que la finca amb anterioritat a la data de transmissió ja formava part del domini públic i no estava a disposició dels seus anteriors titulars, atès que està urbanitzada i és una via d'ús de la ciutadania des de fa temps”.

En definitiva, amb independència de la naturalesa del títol jurídic que pogués habilitar l'ocupació de l'immoble i de la seva mateixa existència, la veritat és que la construcció de l'escala municipal i la seva afectació efectiva a l'ús públic general, almenys des de l'exercici 2008, va suposar, per via de fet, la desposseïció total de la recurrent de les facultats d'ús i disposició inherents al dret de propietat, privant-la del control de l'immoble i impossibilitant així qualsevol tipus d'aprofitament per part seva, la qual cosa, impedeix reconèixer en el cas que ens ocupa que s'hagi produït el fet imposable de l'art. 61 del TRLRHL. Efectivament, qualsevol dels drets que enumera el precepte referit requereix una relació de titularitat, que sempre comporta aprofitament, sobre un bé subjecte a l'impost; això és, sobre un immoble que la Llei del cadastre immobiliari (articles 6 i 7) configura com un bé immoble urbà i, en aquest cas, les escales municipals no encaixen en la

configuració jurídica que defineix aquesta norma a efectes cadastrals i, a conseqüència, aquestes no es poden subjectar a l'impost sobre béns immobles.

Tot això condueix a entendre que l'ajuntament no pot atribuir a la recurrent, desposseïda de la seva finca pel mateix ajuntament, la condició de subjecte passiu de l'IBI.

Per això, i en disconformitat amb la proposta de l'Institut Municipal d'Hisenda,

ES PROPOSA

ESTIMAR el recurs interposat, acordant la inexigibilitat dels rebuts d'IBI dels exercicis 2018 i següents i el reintegrament, si escau, de les quantitats efectivament abonades per la recurrent en aquest concepte i períodes no prescrits, així com els interessos que procedeixin legalment.